

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра автоматики та робототехнічних систем ім. акад. І.І. Мартиненка

ЗАТВЕРДЖЕНО

ННІ Енергетики, автоматики і енергозбереження

“ 29 ” травня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Автоматизація типових технологічних процесів та виробництв

Галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»

Спеціальність G7 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та
робототехніка»

Освітня програма «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та
робототехніка»

(ННІ) Енергетики, автоматики і енергозбереження

Розробники: доцент, к.пед.н Лукін В.Є

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Опис навчальної дисципліни Автоматизація типових технологічних процесів та виробництв

Вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на загальнонаукових і загально-технічних дисциплінах: математиці, фізиці, електротехніці, електроніці та мікропроцесорної техніки. Вивчення дисципліни є складовою частиною вивчення загально-професійних дисциплін. Вона розглядає: принципи дії сучасних систем автоматизації; принципи побудови та функціонування систем автоматизації; основні елементи систем автоматизації технологічних процесів, їх призначення, принцип дії, характеристики та сфери використання в сільськогосподарських виробництвах; термінологію, позначення в схемах, класифікаційні ознаки та призначення автоматизованих та автоматичних систем; будову і принцип дії автоматизованих технологічних установок для основних процесів в сільськогосподарських виробництвах.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>G7 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка»</i>	
Освітня програма	<i>«Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	255	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	47	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	3,4	
Семестр	6,7	
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год.</i>	
Лабораторні заняття	<i>60 год.</i>	
Самостійна робота	<i>150 год.</i>	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>3 год.</i>	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування знань і практичних навичок з аналізу та синтезу систем автоматичного управління технологічними процесами сільськогосподарського виробництва, розв'язання теоретичних та прикладних задач з використанням сучасних технічних засобів і, насамперед, мікропроцесорних контролерів.

Набуття компетентностей:

ФК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ФК3 Здатність виконувати аналіз об'єктів автоматизації на основі знань про процеси, що в них відбуваються та застосовувати методи теорії автоматичного керування для дослідження,

Модуль 1. Теоретичні основи автоматизації технологічних процесів та виробництв												
Тема 1.1. Загальні поняття про автоматизацію технологічних процесів	1	11	1		4		8				1	
Тема 1.2 Характеристика об'єктів автоматизації сільськогосподарського виробництва	2	12	2		4		8					
Тема 1.3 Технологічні об'єкти в статичному і динамічному режимах роботи	3	12	2		4		8				1	
Тема 1.4. Схеми автоматизації технологічних процесів	4	12	2		4		8					
Тема 1.5. Вимірювальні пристрої	5	12	2		4		8					
Тема 1.6. Автоматичні регулятори	6	16	2	2	4		10					
Тема 1.7. Виконавчі механізми і регулюючі органи	7	16	2	2	2		10					
Тема 1.8. Методи синтезу автоматичних систем управління	8	13	2		4		10					
Разом за модулем 1		119	15	4	30		70					
Модуль 2 Автоматизація типових технологічних процесів сільськогосподарського виробництва												
Тема 2.1. Автоматизація технологічних процесів в спорудах захищеного ґрунту	9	16	2		4		10					
Тема 2.2. Автоматичне управління технологічними параметрами теплиць	10	19	2	3	4		10					
Тема 2.3. Автоматизація технологічних процесів у птахівництві	11	18	2	2	4		10					
Тема 2.4. Автоматизація технологічних процесів в тваринництві	12	18	2	2	4		10					
Тема 2.5. Автоматизація технологічних процесів доїння, обробки молока та прибирання гною	13	16	2		4		10					
Тема 2.6. Автоматизація овоче і фруктосховищ сільськогосподарської продукції	14	16	2		4		10					
Тема 2.7. Автоматизація установок мікроклімату в	15	18	2	2	4		10					

тваринницьких та птахівничих приміщеннях													
Тема 2.8. Автоматизація водопостачання і зрошування		15	1	2	2		10						
Разом за модулем 2.		136	15	11	30		80						
Усього годин		255	30	15	60		150						
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в навчальному плані)													
Усього годин		255	30	15	60		150						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальні поняття про автоматизацію технологічних процесів	1
2.	Характеристика об'єктів автоматизації сільськогосподарського виробництва	2
3.	Технологічні об'єкти в статичному і динамічному режимах роботи	2
4.	Схеми автоматизації технологічних процесів	2
5.	Вимірювальні пристрої	2
6.	Автоматичні регулятори	2
7.	Виконавчі механізми і регулюючі органи	2
8.	Методи синтезу автоматичних систем управління	2
9.	Автоматизація технологічних процесів в спорудах захищеного ґрунту	2
10.	Автоматичне управління технологічними параметрами теплиць	2
11.	Автоматизація технологічних процесів у птахівництві	2
12.	Автоматизація технологічних процесів в тваринництві	2
13.	Автоматизація технологічних процесів доїння, обробки молока та прибирання гною	2
14.	Автоматизація овоче і фруктосховищ сільськогосподарської продукції	2
15.	Автоматизація установок мікроклімату в тваринницьких та птахівничих приміщеннях	2
16.	Автоматизація водопостачання і зрошування	2

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	ЛР1. Дослідження системи керування сушильною установкою на базі приладу «ОВЕН 2ТРМ1»	4
2.	ЛР2. Дослідження системи керування вентиляцією агропромислового об'єкту на базі частотного регулятора «ОВЕН-ПЧВ-101»	6
3.	ЛР3. Дослідження системи керування водопостачанням агропромислового об'єкту на базі частотного регулятора «ОВЕН-ПЧВ-101»	4
4.	ЛР4. Дослідження системи керування температурою підлоги та стін сільськогосподарського приміщення на базі терморегулятора DOTECH-TX3	4
5.	ЛР5. Дослідження системи керування процесами у зерносушарці на базі приладу «ОВЕН ЕРВЕН»	4
6.	ЛР6. Система ідентифікації параметрів температурного поля в промисловому пташнику на основі приладу «ОВЕН ТРМ-138»	6

7.	ЛР7. Регулювання температури та вологості в виробничих приміщеннях на основі регулятора «ОВЕН МПР-51»	6
8.	ЛР8. Дослідження системи керування припливною вентиляцією в сільськогосподарських приміщеннях на базі контролера «ОВЕН ТРМ – 133»	6
9.	ЛР9. Дослідження системи керування процесом збирання яєць в промисловому пташнику на базі реле «ОВЕН ПР - 200»	6
10.	ЛР10. Дослідження системи автоматичного керування мікрокліматом у виробничих приміщеннях на базі програмованого логічного контролера «ОВЕН ПЛК – 73»	6
11.	ЛР11. Дослідження ПІД-регулятора температури, тиску або інших фізичних величин «ОВЕН ТРМ – 210»	4
12.	ЛР12. Дослідження мікропроцесорного регулятора температури «ОВЕН 2ТРМ1».	4
13.	ПЗ1. Дослідження системи автоматизації на моделі змішування компонентів кормів у рідкому середовищі під час приготування кормів в середовищі Simulink MATLAB	3
14.	ПЗ2. Дослідження системи автоматизації регулювання температури у пташнику на моделі теплообміну пташника в середовищі Simulink MATLAB	2
15.	ПЗ3. Моделювання процесу підготовки живильного розчину в теплиці як об'єкта керування в середовищі Simulink MATLAB	2
16.	ПЗ4 Дослідження керування напором в системі водопостачання на імітаційній моделі електропривода насосної установки в середовищі Simulink MATLAB	2
17.	ПЗ5. Моделювання вологісного режиму в теплиці влітку на імітаційній моделі як об'єкта керування в середовищі Simulink MATLAB	2
18.	ПЗ6. Дослідження впливу типу регуляторів на характеристики системи автоматичного керування в середовищі Simulink MATLAB	2
19.	ПЗ7 Розрахунок і вибір електродвигунових виконавчих механізмів	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1 Загальні поняття про автоматизацію сільськогосподарського виробництва	8
2.	Тема 2 Характеристика об'єктів автоматизації сільськогосподарського виробництва	8
3.	Тема 3 Технологічні об'єкти в статичному і динамічному режимах роботи	8
4.	Тема 4 Схеми автоматизації технологічних процесів	8
5.	Тема 5. Вимірювальні пристрої	8
6.	Тема 6. Автоматичні регулятори	10
7.	Тема 7. Виконавчі механізми і регулюючі органи	10
8.	Тема 8. Методи синтезу автоматичних систем управління	10
9.	Тема 9. Автоматизація технологічних процесів в спорудах захищеного ґрунту	10
10.	Тема 10. Автоматичне управління технологічними параметрами теплиць	10
11.	Тема 11. Автоматизація технологічних процесів у птахівництві	10
12.	Тема 12. Автоматизація технологічних процесів в тваринництві	10
13.	Тема 13. Автоматизація технологічних процесів доїння, обробки молока та прибирання гною	10

14.	Тема 14. Автоматизація овоче і фруктосховищ сільськогосподарської продукції	10
15.	Тема 15. Автоматизація установок мікроклімату в тваринницьких та птахівничих приміщеннях	10
16.	Тема 16. Автоматизація водопостачання і зрошування	10

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист лабораторних;

7. Методи навчання

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні основи автоматизації технологічних процесів та виробництв		
Лабораторна робота №1	ПРН4, ПРН7, ПРН8	8
Лабораторна робота №2	ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН11	8
Практичне заняття №1	ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН11	8
Практичне заняття №2	ПРН4, ПРН7, ПРН8	8
Практичне заняття №3	ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН11	8
Практичне заняття №4	ПРН4, ПРН7, ПРН8	8
Практичне заняття №5	ПРН4, ПРН7, ПРН8	8
Практичне заняття №6	ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН11	8
Практичне заняття №7	ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН11	6
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Автоматизація типових технологічних процесів сільськогосподарського виробництва		
Лабораторна робота №3	ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН11	7
Лабораторна робота №4	ПРН4, ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН8	7
Лабораторна робота №5	ПРН4, ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН8	7
Лабораторна робота №6	ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН11	7
Лабораторна робота №7	ПРН4, ПРН7, ПРН8	7
Лабораторна робота №8	ПРН4, ПРН7, ПРН8	7
Лабораторна робота №9	ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН11	7
Лабораторна робота №10	ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН11	7

Лабораторна робота №11	ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН11	7
Лабораторна робота №12	ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН11	7
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності лікарняного.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин, (хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- - електронний навчальний курс навчальної дисципліни
(<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view?id=1690>);
- Автоматизація технологічних процесів та виробництва. /Лукін В.Є., Мірошник В.О., Цигульов І.Т. // Навчальний посібник. (рішення Вченої ради НУБіП України протокол № 5 від 23.11.2016 р.)– К.: ТОВ «ЦП «Компринт», 2016. – 472 с.
  - Технічні засоби автоматизації (Частина 1) / М.В. Лукінюк, В.П. Лисенко, В.Є. Лукін, А.М. Гладкий, С.А. Шворов, А.А. Руденський, А.А. Заверткін. (рішення Вченої ради НУБіП України протокол № 4 від 22.11.2017р.)– Ніжин.: Видавець п.п. Лисенко М.М., 2017. –568 с.
  - Технічні засоби автоматизації (Частина 2) / М.В. Лукінюк, В.П. Лисенко, В.Є. Лукін, А.М. Гладкий, С.А. Шворов, А.А. Руденський, А.А. Заверткін. (рішення Вченої ради НУБіП України протокол № 4 від 22.11.2017р.)– Ніжин.: Видавець п.п. Лисенко М.М., 2018. –455 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Контрольно-вимірювальні прилади систем керування./Лукінюк М.В., Лукін В.Є., Шворов С.А., Гладкий А.М., Гунченко Ю.О., Ємельянов П.С. // Навчальний посібник. (рішення Вченої ради НУБіП України протокол № 5 від 23.11.2016р.)– «Видавництво Тріада» м. Миколаїв. 2016. – 652 с.
2. Чапний М.В., Шворов С.А., Пастушенко В.С., Автоматизація типових технологічних процесів. К., „УНІВЕРСАЛ” , 2010р
3. Бородін І.Ф., Неділько Н.М. Автоматизація технологічних процесів М.: А.,1986.
4. base.ukrpatent.org/searchINV - Спеціалізована БД «Винаходи в Україні»
5. www.nbu.gov.ua - Наукова бібліотека України ім. Вернадського
6. www.intuit.ru intuit - Інститут дистанційного навчання (універсальна бібліотека з інформаційних дисциплін)
7. www.raut-automatic.kiev.ua - Раут-Автоматика
8. www.svaltera.ua - СВ Альтера
9. www.microl.ua – ТОВ «Мікрол»